

### Список використаних джерел:

1. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання та умови застосування / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. Харків, 2002. 320 с.
2. Манько, В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін / В. М. Манько. Соціалізація особистості: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. Київ: Логос, 2000. Вип. 2. 153-161 с.
3. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. URL: <https://bit.ly/3eP17mV> (дата звернення: 15.03.2023 р.)
4. Організація дистанційного та змішаного навчання на уроках трудового навчання. URL: <https://vseosvita.ua/library/organizacia-distancijnogo-ta-zmisanogo-navcanna-na-urokah-trudovogo-navcanna-494374.html> (дата звернення: 03.04.2023 р.)
5. Чи можливе якісне навчання трудовому навчанню і технологіям в умовах дистанційного та змішаного навчання? URL: <https://www.csi.org.ua/news/chy-mozhlyve-yakisne-navchannya-trudovomu-navchannyu-i-tehnologiyam-v-umovah-distancijnogo-ta-zmishanogo-navchannya/> (дата звернення: 10.03.2023 р.)
6. Ярошенко Т. О. Дистанційне навчання в системі вищої освіти: сучасні тенденції. Інженерні та освітні технології. 2019. № 4. С. 8-21.

УДК: 37. 091. 267 / 321: 373. 5. 016

*Віта Віталіївна Павленко,  
канд. пед. наук, доцент кафедри  
професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління  
Житомирського державного університету імені Івана Франка,  
(м. Житомир, Україна)*

### ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА УРОКУ «ТЕХНОЛОГІЇ»: ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями.** Нова парадигма освіти XXI століття ґрунтується на озброєнні школярів уміннями самостійно вчитися, набувати знання, вміння, навички та універсальні способи діяльності: пізнавальні, комунікативні та рефлексивні. Методологічною основою освітніх стандартів є системно-діяльнісний підхід, який орієнтований на розвиток особистості. Навчальний процес має бути організований так, щоб забезпечити розвиток школяра: загальнокультурний, особистісний, пізнавальний, а головне озброїти таким важливим умінням, як уміння вчитися.

**Аналіз останніх джерел і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячена означена стаття.** Сучасні науковці в галузі методики трудового навчання, які

обґрунтували значення інноваційних педагогічних технологій трудового навчання: І. Волошук, О. Коберник, В. Мадзігон, Г. Левченко, Є. Кулик, Л. Оршанський, М. Піддячий, В. Сидоренко, В. Тименко, В. Титаренко та ін.

**Постановка завдання** – розкрити проблеми розробки технологічної карти уроку «Технології».

**Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.** Організувати урок відповідно цієї вимоги може допомогти технологічна карта уроку. Технологічна карта уроку – сучасна форма планування педагогічної взаємодії вчителя та учнів.

Сучасний урок – це урок, на якому вчитель вмiло використовує всі можливості для розвитку особистості дитини, її активного розумового зростання, глибокого та осмисленого засвоєння знань та формування моральних основ [2, с. 5]. Це урок, на якому учень із пасивного слухача перетворюється на активного учасника навчального процесу, адже сучасний урок насичений різноманітними навчальними ситуаціями, які вчать розмірковувати, формулювати питання та знаходити відповіді на них, стимулюючи учнів до пошуку та відкриття нових знань, тобто урок залучає дітей до активної пізнавальної діяльності.

Сутність проектної педагогічної діяльності із застосуванням технологічної карти полягає у використанні інноваційної роботи з інформацією, опису завдань для учня для засвоєння теми, оформлення передбачуваних освітніх результатів. Технологічна карта – це інтерактивність, структурованість, алгоритмічність, технологічність та узагальненість інформації.

Технологічна карта уроку – це спiсiб проектування уроку, що реалізує системно-діяльнісний підхід [4]:

- дає нове розуміння освітніх результатів – необхідність орієнтації на результати, сформульовані не як перелік знань, умінь та навичок, а як сформовані способи діяльності;

- включає необхідність досягнення учнями трьох груп, що ґрунтуються на освітніх результатах – особистісних, метапредметних та предметних;

- фіксує розуміння метапредметних результатів як сформованих на матеріалі основ наук універсальних навчальних процесів.

Технологічна карта уроку дозволяє вчителю:

- побачити навчальний матеріал цілісно та системно;

- відобразити послідовність усіх дій і операцій, при більш ретельному плануванні всіх етапів уроку до прогнозованого результату;

- коригувати, варіювати та синхронізувати дії всіх суб'єктів педагогічної діяльності;

- узгоджувати дії вчителя та учня;

- організувати самостійну діяльність у процесі навчання.

Технологічна карта уроку – це узагальнено-графічний вираз сценарію уроку, основа його проектування, засіб подання індивідуальних методів

роботи.

Виходячи з особливостей системно-діяльнісного підходу, у технологічній карті визначається перелік основних компонентів уроку:

- хід уроку (із фіксуванням етапу уроку);
- діяльність учителя, діяльність учня [1, с. 328].

Під час підготовки конспектів уроків учитель спочатку планує свою діяльність, лише потім діяльності учнів. Технологічна карта містить опис діяльності всіх учасників навчального процесу при виконанні кожної дії, вказує характер взаємодії між учителем та учнями. На відміну від конспекту, технологічна карта включає характеристику діяльності учнів із зазначенням компетентностей, які формуються в процесі кожної навчальної дії, допомагає усвідомлювати заплановані результати кожного виду діяльності та контролювати цей процес.

Таблиця 1.

**Діяльність учителя та учнів на уроках «Технології»**

Діяльність учителя	Діяльність учнів
<p>Перевіряє готовність учнів до уроку. Озвучує тему та мету уроку. Здійснює постановку проблеми. Створює емоційний настрій на уроці. Формулює завдання уроку. Нагадає учням, як... Пропонує індивідуальні завдання. Проводить паралель із раніше вивченим матеріалом. Забезпечує мотивацію виконання завдань. Контролює виконання роботи. <i>Здійснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– індивідуальний контроль;</li> <li>– вибіркового контролю;</li> <li>– формувальне оцінювання;</li> <li>– спонукає до власного висловлювання;</li> <li>– зазначає ступінь залучення учнів до роботи на уроці;</li> <li>– диктує;</li> <li>– коментар до домашнього завдання;</li> </ul> <p><i>Організовує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– взаємоперевірку;</li> <li>– колективну перевірку;</li> <li>– бесіду щодо уточнення та</li> </ul>	<p>По черзі коментують... Наводять приклади. Пишуть під диктовку. Промовляють «ланцюжком». Працюють над текстом... Складають схеми... Відповідають на запитання вчителя. Виконують завдання щодо карток. Озвучують поняття... Виявляють закономірність... Аналізують... Визначають причини... Формулюють висновки спостережень. Пояснюють свій вибір... Висловлюють свої припущення під час парної роботи. Порівнюють... Читають план опису... Наголошують на характеристиках... Знаходять у тексті поняття, інформацію щодо теми уроку. Працюють з підручником. Складають усні оповідання. Слухають доповідь, діляться враженнями про... Висловлюють свою думку.</p>

<p>конкретизації первинних знань;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– оцінні висловлювання учнів;</li> <li>– обговорення способів розв'язання;</li> <li>– пошукову роботу учнів (постановка мети та план дій);</li> <li>– самостійну роботу з підручником;</li> <li>– бесіду, пов'язуючи результати уроку з його цілями.</li> </ul> <p>Підводить учнів до висновку про... Навідними питаннями допомагає виявити причинно-наслідкові зв'язки в... Забезпечує позитивну реакцію учнів, творчість однокласників. Акцентує увагу на кінцевих результатах навчальної діяльності учнів на уроці.</p>	<p><i>Здійснюють:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– самооцінку;</li> <li>– самоперевірку;</li> <li>– взаємоперевірку;</li> <li>– попередню оцінку.</li> </ul> <p>Формулюють кінцевий результат своєї роботи на уроці. Називають основні позиції нового навчального матеріалу.</p>
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Технологічні карти можуть включати такі елементи як: «Етап уроку», «Діяльність учителя», «Діяльність учнів», «Заплановані результати». До структури технологічної карти можуть входити такі елементи як: «Час», «Використання ІКТ», «Спосіб проміжного контролю», «Завдання для учнів», «Форми та методи роботи» та ін.

У технологічній карті вказуються етапи уроку. Іноді, в залежно від типу уроку деякі етапи можна об'єднати або виключити. Після технологічної карти можна розмістити необхідні доповнення: схеми, зразки розв'язання завдань, тести, презентації та інші дидактичні матеріали, призначені для використання на уроці.

Кожна технологічна карта уроку повинна мати вступ, у якому описуються основні змістовні та методичні аспекти уроку.

*Мета та завдання уроку.* Проектування будь-якого уроку починається з усвідомлення та чіткого визначення його кінцевої *мети* – що вчитель хоче досягти; встановлення *засобу* – що допоможе вчителю досягти мети; визначення *методу* – як вчитель діятиме, щоб мета була досягнута.

Мета уроку – суб'єктивний образ кінцевого результату, що регулює перебіг діяльності. Вона повинна мати наступні властивості: конкретність, досяжність, орієнтованість на результат, співвідносність із конкретним терміном [4].

Мета уроку формується через результати, виражені у діях учнів. Мета описує бажаний, але можливо ще не досягнутий результат мети педагогічної діяльності.

Мета сучасного уроку: організація діяльності учнів з вивчення та первинного закріплення фактів, понять, законів, положень та способів дій (перераховуються конкретні спеціальні (предметні) вміння) [3, с. 118].

Наприклад:

- організація діяльності учнів із формування вмінь проєктування кухні;
- формування навичок навчально-дослідницької діяльності за допомогою вивчення видів, властивостей хімічних волокон та порівняльного аналізу тканин із них.

Урок має триєдину мету: освітню, виховну та розвивальну. *Освітня мета* відображає предметні результати, співвідноситься з темою та змістом уроку, його дидактичними завданнями. *Виховна мета* відображає особистісні результати. *Розвивальна мета* відображає метапредметні результати, що передбачає розвиток пізнавальних, комунікативних компетентностей [1].

Завдання уроку логічно пов'язані з метою. Наприклад: поглибити знання про..., розширити уявлення про...

Приклади формулювання цілей і завдань уроку. Зразки формулювання **мети**:

- організація діяльності учнів з...
- закріплення понять (вказуються конкретні поняття), правил, принципів, законів тощо; умінь (перераховуються конкретні вміння);
- застосування знань і способів дій (вказуються конкретні знання та вміння) у різноманітних ситуаціях;
- самостійне застосування знань у різноманітних ситуаціях;
- узагальнення та систематизація знань у межах теми;
- корекція знань та способів дій.

Приклади формулювання *завдань освітнього характеру*:

- надати початкове уявлення про...
- забезпечити засвоєння ...
- сприяти формуванню (продовжити формування) ...
- узагальнити (систематизувати) знання, поняття...
- розширити уявлення про ...
- поглибити (закріпити) знання про ...

Приклади формулювання *завдань виховного характеру*:

- забезпечити умови щодо формування свідомої дисципліни та норм поведінки учнів ...
- сприяти розвитку творчого ставлення до навчальної діяльності...
- сприяти вихованню заощадливості та економії ...
- забезпечити умови для виховання позитивного інтересу до того, хто вивчає предмет ...
- створити на уроці умови, що забезпечують виховання акуратності та уважності при виконанні робіт із застосуванням ...
- сприяти вихованню дбайливого ставлення до навколишнього середовища...
- забезпечити високу творчу активність під час виконання ...
- створити умови, які забезпечують прагнення дотримуватись правил

безпечного ведення робіт ...

- сприяти формуванню поглядів, переконань на життєву позицію ...
- сприяти опануванню необхідними навичками самостійної навчальної діяльності ...
- пробудити інтерес до самостійного розв'язання завдань з ...
- сприяти формуванню активної життєвої позиції ...
- стимулювати учнів до активності...
- виразити своє ставлення...
- викликати інтерес/критичне ставлення до ...
- пробудити допитливість...
- стимулювати розвиток моральних якостей...

Приклади формулювання *завдань розвивального характеру*:

- сприяти розвитку професійних інтересів з ...
- сприяти розвитку наступних здібностей ...
- забезпечити умови для розвитку умінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ...
- створити ситуації, що сприяють розвитку умінь аналізувати та порівнювати ...
- сприяти розвитку умінь застосовувати отримані знання у нестандартних (типових) умовах...
- забезпечити умови для розвитку умінь грамотно, чітко та точно висловлювати свої думки ...
- сприяти розвитку вольових якостей учнів при ...
- сприяти розвитку вмінь творчого підходу до розв'язання практичних завдань ...
- сприяти розвитку технологічного (абстрактного, логічного, творчого, креативного) мислення ...
- забезпечити умови для опанування учнями алгоритмом розв'язання проблемних та дослідницьких завдань ...
- сприяти розвитку умінь: виділяти головне; аналізувати; робити узагальнення, висновки; формулювання завдань; формулювання відповідей; самоконтролю.

**Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.** Отже, технологічна карта уроку дозволяє демонструвати системно-діяльнісний підхід під час проведення уроку, оскільки містить опис діяльності всіх учасників навчального процесу під час виконання кожної дії, вказує характер взаємодії між учителем та учнями.

#### **Список використаних джерел:**

1. Павленко В. Педагогічний дизайн мультимедійного уроку. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти: збірник наукових праць. Київ, 2023. № 2. С. 325-336.

2. Пелагейченко М. Л. Урок твоєї мрії: плануємо, мотивуємо, проводимо. Харків: Вид. група «Основа», 2020. 112 с.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підруч. для студ. пед. ф-тів. Київ: Генеза, 2002. 368 с.
4. Сучасний психолого-педагогічний словник / авт. кол. за заг. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2016. 473 с.

УДК: 37.011 – 051:17.02

*Тетяна Миколаївна Пісна,  
викладач ВСП «Гірничий фаховий коледж  
Криворізького національного університету»,  
(м. Кривий Ріг, Україна)*

## **ІМІДЖ ЯК СКЛАДОВА ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВКЛАДАЧА**

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями.** В умовах стрімких соціально-економічних перетворень, переосмислення суспільних цінностей, оновлення системи освіти, її гуманістичної спрямованості підвищуються вимоги до педагогічної майстерності викладача закладу освіти.

**Постановка завдання.** Активне входження України у світовий освітній простір супроводжується суттєвими змінами в педагогічній теорії і освітній практиці. Реалізація цього завдання уможлиблюється на основі орієнтуру професійної підготовки студентів закладів освіти на розвиток творчої особистості – спеціаліста нової генерації, здатної до самореалізації та самовдосконалення.

**Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.** Сьогодні, підхід до виконання професійних обов'язків одночасно є і умовою, і показником інтенсивного оновлення педагогічної праці. Закони України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загально-середньої освіти» сприяють перебудові свідомості, глибокому особистісному самопізнанню, формуванню спрямованості на успішну професійну діяльність викладача, пошуку нових шляхів самореалізації та самоствердження сучасного фахівця. В таких умовах актуальним є більш активне залучення викладачів до участі у роботі майстер-класів, різноманітних педагогічних фестивалів, стажуванні та відвідування курсів підвищення кваліфікації. Оскільки саме за таких умов відбувається формування професійних компетентностей викладача, що забезпечує його вчасне професійне становлення.

Від рівня професійної майстерності викладача залежить результат підготовки здобувачів освіти та ефективність їхнього особистісного зростання. Педагогічний досвід доводить, що майстерність викладача